

Ànjwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaFILIPI

NJI'INNU ANJWÀ'ANÈ YU

A anjwà'ànè yû aa a le ñjewà'ànè Paul a noò yîi mè à le ntswe a atsañ a Roma aà. A njò'ò àla'a Filipi aa le ñghùrè baRoma, a bê àla'a yî wè a titiì ìla'a jii mè baRoma le si bu'utê a mbù'u Macedonia aà. Bi le si toñe nî àtiì gold ghu, bè bì wè bì wè bi le nlo a Roma bo bi a njò'ò ìla'a Itali jî mɔ'ɔ nzi ñghùrè ghu. Bi tigè ñghirè bê bii mè bi tswe ghu aa ni baRoma. BaFilipi bi le si tswònjè ni nû jyaa nlonj mè bi le nlògè waa ni baRoma aà. Ìkum ala'a Filipi aa a le mfa 'Mfò Filip ta bì Alexandra yî Nwè.

Ntoo yî ñsigìnè a Filipi aa a le nzì Paul ni yu, a ntwoñ Nwî, a ajàñ mè à le nyø ñù a njèè tøø tøø a twoñø ni waa mè bì zi ñkwëtø waa aà (Ifà'à 16.8-10). Ñghotø baFilipi ì le mbø mbèè ntìì Paul, ì le si kwëtø nii nî ìfa'a ntoo yî ñsigìnè (4.15-16). Ñghotø mà yû ì le ntoo Epafroditus mè à gheëe mfa njoo a mbo Paul a Roma (4.8). A ghëë mè, ñwo ñighòò ghu, baFilipi bi tswe nî nìbɔ'ɔ, a tigè ñlɔɔ mè yu wànsø bû bìì tâ mìntiì mi bê bya mì fwëtø (2.25-30). Ma mùu ajàñ, Paul à le ntigè ñwa'anè ànjwà'ànè yuà a mbo bìsubïka'â bi, baFilipi, a mfâ mìbi'ikè nlonj akòññè yaa nî àkwëtè ya mè bo le ntoo aà.

A nî ànjwà'ànè baFilipi yû, bi yê akòññè, ànnü mfâ mìbi'ikè, nî ànnù nidorè. Nidorè ni tswe fàa

mûm àñwà'ànè aa a nì ìdigə tsi'í tsìmè. Mbə bi tse swoŋ mə àñwà'ànè ma yû à nî ìkòò mə Paul à ñwà'ànè nloŋə nñdorè. Ka mə Paul à le ntswe a atsaŋ aa, àbïintìi yi a nu Nwì à le ñghìrè a zí ñkwærê ìnnù tsìmè (4.11-13). Paul a kî ñswoŋ mâ ànnù ñloŋ ajàŋ mə Kristo à le mmà'âtə abwarè yi tsö Nwì a aburə, ñsigisə iþìinû yi, ñlögə marè ñùmìsòŋ aà. Paul a tigè ñdi'itə nî bê mə bì ka ñe'esə Kristo, ñka nsigisə mibìimìnû myaa a nsyε tsö yu (2.5-110). Mə tâ bo ka ntaŋntìi a noò ñgi'i, ñtsuu ìnnù kî wa'à, ñtsa'atə nî Nwì a nî ìnnù tsìmè (4.6-7).

Ngăñndi'innü mbwe'esè i le nzí mìfa nî ñgi'i a mbô ñghòtê lâ Paul a di'itə bɔɔ Kristo mə bì ka ntseyesə waa (3.2), ñswoŋ mə ànnù ñû a tsinə a nsi mi'i Nwì ñtsya aa tsi'í a njím àbïintìi. Paul a swôŋ ànnù yii mə a tsyàsè nii a mûm ñtswéntìi yu aà: Yu me'è ìnnù tsìm, nlɔɔ aa tsi'í a nzi Kristo mə a tsyàsè nii aa, ni mìdà'â mi, i kî gha'asə nii (1.20-21; 3.4-10).

Bì yatê àñwà'ànè yû aa laà:

1. Nji'í ànnù àñwà'ànè yû 1.1-11
2. Ñtswé Paul yumbøŋè 1.12-26
3. Ñtswéntìi a mum Kristo 1.27—2.18
4. Atanjtè ñloŋə Timoti ni Epafroditus 2.19-30
5. Awà'âsè ñloŋ ñgànjkibàa ntoo yì ñsigìnè 3.1—4.9
6. Paul ni bìsubika'â bi baFilipi 4.10-20
7. Ìnnù jii mə Paul à le nswoŋə a nlwì'isə 4.21-23

¹ Mè, Paul ni Timoti, ñgăñfà'a Kristo Yesu, bì'i toò àñwà'ànè yu aa a mbo bè bìtsim bii mə bo

nì bè bi Nwî a nj̄m Kristo Yesu, n̄tswe a Filipi aà, bo bi a mbo b̄l̄i bi ndânwî nì b̄kwetè bii mè bi kwetè n̄f̄ àfà'a ñghotè aà.

² Tâ Taà ȳ'inè Nwîngòñ n̄ Mmà'ambî Yesu Kristo, tâ bo għirə ɬbōñ a nu bù, ñki mborisə għuu.

*Paul a fa miya a mbo Nwî n̄loñə ñghotâ
bàFilipia*

³ Mè fa mbi'ikə a mbo Nwîngòñ ghà a ñgħoñ bìnòò b̄tsim bii mè mè wa'atə n̄f̄ għuu aà.

⁴ A n̄ Ngħoñ bìnòò b̄tsim a ajànej mè yi ti tsà'atè Nwî a atu bù b̄tsim aa, n̄tiżżejjha i luu nì n̄dorə nloñ ñgħaa yūù.

⁵ Mè fâ n̄ mbi'ikə a mbo Nwî n̄loñ a jànej ȳii mè ni kwetè nàa a nsèensə ntoo ȳi ñsigħinə yû ñlōġinə a njwi ȳii mè ī le nz̄i a mbo bù a Filipi aa, nzi nywe'e sii aà.

⁶ Mè zi tsi'ī annu n̄n̄jkoñ mè Nwî ȳii mè à le nlōġinə ifa'ā ȳi sigħinə ma ghû a m̄intiżżejjha bù aa à ka yə mè yu manjsə a njwi ȳii mè Yesu Kristo à ka yi bū b̄i aà.

⁷ Mè wa'atə ma müu ajànej aa nloñ mè ànnu yuu b̄tsim a naajsə n̄tswe a nu mè tsi'ī sigħinə aà. N̄i ki n̄tswe a mûm ɬbōñ ȳii mè Nwî à għirə a nu mè aà, a janej ȳii mè mè tswe a ndâtsań ts̄itsòñ aa bo bi a noò ȳii mè mè sa'a abeex ntoo ȳi ñsigħenə yû, ñswonjə ni a mbo bè mè ànnu ȳii mè mè swoejə aa à ni tsi'ī n̄too ȳi ñsigħinə aà.

⁸ Nwî à zi mè mè swoejə aa tsi'ī ànnu mè ànnu yuu a tswe a ntii mè tsi'ī sigħinə, mè kònċe n̄f̄ għuu

aa tsi'i nî àkòjnè yii a tswe a ntii Kristo Yesu a kònjè ghuu ghu aà.

⁹ Mə tsà'atə Nwî a atu bù mə tâ àkòjnè yuu tâ gha'atə ñghes nî mbii, tâ mìtsyê muu tâ mì ki ñgha'atə a ajàñ yii mə mbə nì zì ntètê innù,

¹⁰ tâ zi a ntsɔ'ò ànnù yii mə a bɔŋ ñghèè maŋsə aà, tâ bə bê bii mə ànnû yaa a laà, kaa wa'à nî àlò'ò a noò yii mə Kristo à ka yî bû bii ghu aa tswê.

¹¹ Tâ Yesu tâ à għirə mə tâ nì ka naŋsə ñghirə nî innù jii mə i tsinə aà; ma müu ajàñ, tâ nì ka ñghu'usə nî Nwî, ñgha'asə nî yi.

¹² Bìlîm bâ, mə lòo mə tâ nì zi mə innù jii mə i fe'ë a nu mè aa, i bàjnè ñkwetə a ñghirə mə tâ ntoo yî ñsigħinè ya tâ i ku'usə ñghèè bə nì mbii.

¹³ Ma müu ajàñ, bìsogyè bitsim bii mə bi bə nî ntɔ'ò mìfɔ faà a Roma aa bo bè bitsim faà, bi zi mə mè tswe a atsañ fàa ntɔ'ò aa nloñ annu Kristo.

¹⁴ Mbu ñghèè ghu, a ajañ yii mə mè tswe fàa atsañ aa, bìlîm bi'inè bi ghà'atè bo lèè ntii waa a nu Mmà'ambî, ñku'usə ntigə nswoñə nî ànnù Nwî nî àdà'a kaa wa'à nî yû tsù bû mbɔ'ɔ.

¹⁵ Lâ bè bi mɔ'ɔ a titiø bo bi tswe ghu mə bi ghà'ènè naa, ñswoñə nî ànnu Yesu ñghirə nî bə mə tâ bi'ibo ka warənə ghu warənè, lâ bè bi mɔ'ɔ bi ki ntswe ghu nswoñə nî ànnu Yesu tsi'i nì àbbøñə ntii.

¹⁶ Ma buu bè bo swoñə ma müu ajàñ aa nloñ mə bo kɔŋə għa aà, nzi mə mè kuu fàa atsañ aa mbi'i mə mə sa'a abɛe ntoo yî ñsigħinè yû mə mə swoñə aà.

17 Bè bî mō'ō bya mə bi ghè'ēnè naa aa, bo swoñə nî ànnù Kristo aà kaa wa'a ntii waa ghu lèè bê, nìlcø bø mə tâ à yaa annù tâ à ka ñghëe nî mbii, tâ bè ka nyonjø ni njim bo, ñghirø ma mùu ajàn aa, ñwa'atø ni mə bo ka kù'üsø niñ ñgi'í a nu mè fàa a atsañjè.

18 Ma yuu ànnù kaa a s̄i annù yii mə mbø a ghirè mè kâ nlwisø nî ntòñ bê! Mə doritø a nyø mə bi swoñə ni ànnù Kristo ni bimânji bitsimè; kè bi swoñə aa nì mbwe'esè oò, kè nî ntii waa tsimè oò, boñ mè aa ki doritø tsi'í dòritè.

Paul à tswe fàa mbi aa a ñgha'asø Yesu

19 Tsi'í ànnù nñjkonjè mè ka ki doritø nloñ mə mè zi mə Nwì à ka yu'u niyè'ē nuu tâ Azwì Yesu Kristo tâ à kwetø gha ñghirè tâ mè fe'e fàa atsañjè.

20 Mə nañsø nyø'etø nî ntii ghâ tsim, ñkii mbø ni mə kaa mè ka wa'ă annü ndirø àtu yî tsu lô ñghirè bê, i bàññø yø mə, a ñgòñ bìnòò bïtsim, tsitsøñ bo bì tsi'í a ajàn yii mə mè ki si ghirø a mbii aa, mə mè ka ki nañsø gaansø ni mitiñ ma a ñgha'asø Kristo a nu mè, kè mè tswê ntii fàa atu nsye, kè mè kwô kwò oò.

21 Nloñ mə a mbo mè, ntswéntiñ yà faa mbi, i ni aa bø Kristo, mè bø te'e ki kwo kwo boñ a ka bàññø bøñ tsyàtø a ntswe fàa mbî.

22 Lâ mbø a bø yii mə mè ka bû tswe faa àtu nsye boñ a bø mə mè ka bû fà'a innù jii mə i ka kwetø bê aà. Lâ kaa mè si annù yii mə mè ka tsɔ'ō aa zi bê.

23 Ma muu ajàŋ mè təə a tit̄ìì ñk̄i. Annù ȳii mə mə ȳe'et̄ə aa à n̄i n̄lo ñghèe ntswe b̄i'i Kristo ñlonj mə ma ȳu ànnù a b̄oŋə a nu mè ñtsyatə mb̄u ntswe fāa mb̄i.

24 Lâ ñlonj ñgaa yùù, a ku'unə mə tâ mè bu ntswe fāa mb̄i, t̄ă kwet̄ə ghuu.

25 Tsi'í ànnù n̄ikoŋə, a n̄i ànnù ȳii mə mə ka ghîrə aà. Mè zi mə mə ka b̄u ghèe n̄i mb̄i a ntswe bi'inè fāa mbi t̄ă kwet̄ə ghuu tâ n̄i ka ŋkwi ñghεe n̄i mb̄i tâ n̄idorə nuu n̄i k̄iŋ ñgha'atə a mum àbiint̄i yuu.

26 Mè b̄e f̄e'ε i z̄i ts'i'i ghuu bon a ka ghîrə mə tâ nt̄iì ghuu i luu n̄i n̄idorə nloŋ annù ȳii mə Kristo Yesu à ghîrə a nu mə aà.

Akòrə nitəə ni b̄e bi Yesu

27 Lâ ànnù ȳi wè a n̄i mə tâ m̄ighîrənəm̄innù muu tâ m̄i ku'unə a ajàŋ ȳii mə ñtoò Kristo ȳi ñsiḡinə i l̄òò aà. Tâ b̄ee mə a f̄e'ε mə m̄bə mə z̄i nyə ghuu k̄e ñgaŋ, mè yu'u mə n̄i təə ñn̄iŋt̄ə akòrə yuu a nsye, m̄b̄òonsə ghuu ŋkwərə, ànnū yuu a b̄e yi mo'ɔ, n̄i t̄ō bits̄im mə tâ ànnū ntoo ȳi siḡinə ȳii mə n̄i b̄iŋ aa, tâ à ka ñghεe n̄i mb̄i,

28 kaa wa'a n̄i ñgàŋkibââ juu b̄o'ò b̄e. A b̄e b̄e ma mùu ajàŋ bon à n̄i àlènsə mə a naŋsə ndi'i n̄i mə Nw̄i à ka d̄i ñgi'i a nu bo, i bâŋnə yweensə ghuu.

29 A b̄oŋ mə tâ n̄i zi mə, Nw̄i ȳii mə à ghîrə i b̄oŋ a nu b̄u mə n̄i niŋ nt̄iì ghuu a nu yu, ñlonj ñgaa Kristo aa, a k̄iŋ ñghîrə aa i b̄oŋ a nu b̄u mə tâ n̄i k̄iŋ nyə n̄i ñgi'i nloŋ ñgaa ȳi.

30 Ma mùu ajàŋ, nì yə mə ñtsò ma ghû mə ni to aa, i kí mbə aa ntsò yii mə nì kí nyù'u mə mə to, ñkí mburə aa kí to ñzi ywe'e sii aà.

2

1 Tsō mə bu bì Kristo boonsə a gaansə nì mìtiì muu aa, tsō mə a kòŋjè nî ghuu nlə'etə nì ñtiì ghuu aa, tsō mə nì bòónsə bu bì Azwî Nwî aa, tsō mə nì zí ñkòŋnə ghuu bu nì bù, ñkí zi ñko mìlìŋnê ghuù bu nì bù aa,

2 a ku'unə mə tâ nì boonsə ghuu ntswe nì ànnù yî fùùrə, ñka ñkɔŋnə ghuu bu nì bù, ñghirə nì mə tâ ñtsú ghuu ì bə yî mɔ'ɔ tâ ñtìì gha i luu nì ñìdorə.

3 Nì tsuu kí yu'u tsî'i à yuu annù bê, ñtsuu nû yùù kí ñee bê, mbaŋnə ñka sigisə nî ïbìinû ghuu bə a nsyê, ñka ñwa'atə nì mə bə bì mɔ'ɔ bì tsyatə ghuu.

4 Tâ nì tsuu tsî'i ïnnù jíi mə i kwetə ghuu aa kí ghîrə bê, nì kíi ñghirə nî ïnnù jíi mə i kwetə nî bə bì mɔ'ɔ aà

5 Tâ ïnnù jíi mə nì mòòntə nì a atu bù aa tâ ì bə jíi mə Kristo à le si kíi mmɔɔntə aà, nlîi nî ïnnù tsô yu:

6 Ka mə bo Nwî le ntswe nì màrə yî mìfùùrə aa, kaa à le ñwa'â kâ ñtìì nì mə yu dì'i mə bo Nwî ku'unê.

7 Lâ, à le mbàŋnə ñləə ma juù ïnnù fu, ñsigisə ïbìinû yi a nsyε, mbaŋnə ntigə nlɔgə marə ñgàŋjàfà'â, bì jwî yi tsô ñù mìsòŋ.

8 A bëŋ mə ñtigə ñû mìsòŋ aa, ñsigisə ïbìinû yi a nsyε,

nyu'unə Nwî, m̄bii niwô, b̄i zwitè yi,
 B̄i ghèè m̄e m̄e b̄i k̄i zwitè yi zwitè aa,
 ntiḡe mburə nkweent̄e yi b̄e a ati bâñnèbâñnè!
⁹ Ma mùu ajàŋ, Nwî a t̄iḡe n̄naŋsə ñjent̄e yi a
 ndəŋ,
 m̄fa ikum ȳii m̄e i ko'cnə ntsyà mikum m̄itsim
 aà,
¹⁰ t̄a b̄ee m̄e b̄e b̄itsim b̄i yi nyu'u ikum Yesu,
 a aburə, k̄e a nsye, k̄e b̄e a bâñnsye,
 b̄i swêtè m̄ikù'ut̄e myaa a nsye ñgha'asə yi,
¹¹ t̄â b̄e b̄itsim b̄i bii n̄i n̄si n̄i n̄si m̄e Yesu Kristo
 à n̄i Mmà'ambî,
 ntiḡe ñgha'asə n̄i Taà ȳi Nwîngòŋ ma mùu ajan̄e.

*A b̄oŋ m̄e tâ b̄oɔ bi Kristo b̄i b̄e tsō m̄iŋkâ'à
 fâa mb̄i*

¹² Tsō m̄e a b̄e ma mùu ajàŋ aa, ika'â jâ jii m̄e
 m̄e k̄oŋe aa, tsi'i a ajàŋ ȳii m̄e n̄i te'e yu'unə nàa
 a ñgòŋ b̄inòò b̄itsim a noò ȳii m̄e m̄e tswe bi'inè
 aa, a b̄oŋ m̄e tâ n̄i ku'usə ñghèè n̄i mb̄ii a yu'unə
 m̄e tsîtsòŋ m̄e kaa m̄e s̄i a tit̄i bù tswê aà. N̄i ka
 mb̄o'c Nwî tâ nt̄i ghuu ka ntsiginə, ñka ñgaansə
 n̄i m̄it̄i muu a ñghirə ìnnu jii m̄e i ku'unə aà ta
 ȳi j̄i ilòŋj̄e.

¹³ Nlon̄ m̄e Nwî a fâ'â a m̄int̄i bù, ñghirə n̄i
 m̄e tâ n̄i ka nk̄oŋe a ñghirə ìnnu jya jii m̄e a lòò
 n̄i m̄e tâ n̄i ka ñghirə aà, ñki m̄fa n̄i m̄ida'a m̄e
 tâ n̄i ka m̄fa'a n̄i ìnnu ma jû m̄e i b̄oŋj̄e nii aà.

¹⁴ Ni ka ñghirə ìnnu tsim n̄tsuu k̄i nnurik̄e, k̄e
 k̄i liḡit̄e b̄e;

¹⁵ t̄a b̄e b̄oɔ bi Nwî bii m̄e mb̄e b̄i wa'ă ifir̄e
 waa fâ, m̄int̄i myaa mi laa, kaa al̄o'ò a wa'â a nu
 bo tswê b̄e, n̄tswe a tit̄i n̄iwàà n̄i b̄e bii m̄e bi

ghîrə ìnnù jî bî kaa ìnnù jyaa i wa'â tsinè aa, lâ nì bâññè ñta nî titiñ bo tsô mìñkà'â fâa mbî aâ.

16 Nî tswa nighâà nî Nwî nû më nî fa ntswéntiñ a mbo bë aa ntugitø, tâ a yi mbø wa njwi yii më Yesu à bu mbîñ aa, ñtiñ gha i luu nî nìdorø a nyø më kaa mè le ñjwa'â nû yâ laa a dànjè dànjè zwî, kè më kaa àfâ'â yii më mè le mfâ'â aa, kaa a le ñjwa'â aa atu dànjè dànjè tsyâ.

17 Ajàñ yii më nî nijñ ntîñ ghuu a nu Nwî aa, a bë aa tsô àyoo mmâ'anwî, mìbø a te'ë mbø më bi ka zwitø gha zwitø, i lògø aløø nû ya i kùrø ma müu atu ayoo mmâ'a Nwî, boñ nû yâ i ka bòñø tâ më ka ndoritø bi'inè nî bù bitsimè.

18 A boñ më ta nû yûù i kii mbøñø tâ nî kii ndoritø tsô më.

Timoti bo Epafroditø

19 Më wa'atø a wàñsø ntoo Timoti a mbëe bù, a ajàñ yii më mìbø Mmâ'ambî Yesu a bii, tâ à zi nyø ghuu mìbu mbîñ nswoñø a àjàñ yii më nî bë aâ tâ ñti ghâ i idoritø.

20 Kaa ñù tssù kaa sì ghu tswê tsô Timoti më a kii wa'a nî ìnnù tsi'î a annù nîñkoñ nloñ ñgaa yûù ñlco nî më tâ nî tswe i sigìnè.

21 A titiñ bo bitsim, ñù tsim a yu'u aa tsi'î yii annù, ñghîrø tsi'î ànnù yii më a ka kwetø atu mbîñ nû yî, kaa wa'â nî ànnû Yesu għirè bê.

22 Lâ a ñghèse ni Timoti, nî zi ñû yii më à ni ghu aâ, nî zi a ajàñ yii më a fâ'â bi'i yu tsô mu bo taâ yî, a nsèënsø ntoo yî ñsigìnè yu aâ.

23 Aa ànnù yii më më wa'atø a ntoo yu, a mbëe bù, a noò yii më mè ghènsø nzi a ajàñ yii më ìnnù i ka ghèè nî më faà aâ.

24 A ñghèe ni mè, mè nàñsə mbii a njim Mmà'ambi mə, mu fìbàntè lâ, tâ mè kì nzi yàa ñgaa.

25 Mè mòjontə mə a ku'unə mə tâ mè too mumaa yilinə Epafroditus tâ à bu mbii fu a mbo bù. A ni yu yii mə bii yu fà'à mè ñki nto ntsò faà bitsimè; a kî mòbə yu yii mə ni kì too mə tâ à zi ñkwetə gha mfa njoo jii mə mè kì si boñə aà.

26 Ntiì yi i yè'ètə ni a nyə bù bitsim, a kiì ñjəñnə si'i nloñ mə ni kì yù'u mə yu kì si ghòò aà.

27 Tsi'i a annù nñjkonjè, à kì ghòò ntigə tsi'i a ñkwô. Lâ Nwì a ko mìlinjñê yì; kaa wa'à aa tsi'i yì ko bê, à kì kì ñko aa mìlinjñè ghà tă tâ ñgi'i yì dàñ tâ i wa'a bù nzi ñkù'ùsə yii mə mè tswe ghu mum aà.

28 Mə nañsə nloñ a ntoo yu a mbo bù ta tâ ni doritə a mbu nyə yu, tă tâ ntiì gha i bɔɔ mfwetə.

29 Beε a zi, ni kwərə a njim Mmà'ambi ni nñdorə; a bɔñ mə tâ ni ka mbo'ɔtə bê bii mə bi bə tsö yu aà.

30 Nloñ mə à kì ghòø kwo nloñ ifà'à Kristo, nñiñjə atu yi a ntsu nñwo a mfà'a ta māñsə àkwetə yii mə ni kì tswe nñ mfa a mbo mə aà.

3

Nù yii mə mìnñù mi mi tsinə aa, à ni ñù yii mə a niñ ntìì yi a nu Kristo aà

1 Bìlím bâ, mboñ mə mañsə, mə swõñ a mbo bu mə tâ ni ka ndoritə a mum Mmà'ambî. Kaa mə ka wa'à kaa a ñkwatə ñwà'ànê ñnnù jii mə

mè tè'è mē m̄foo ɳjwà'ànè a mbo bù aà, n̄lonj mə i ka be ghuu tâ n̄ tsuu l̄ wò.

² N̄i ka n̄tsȳesə ghuu n̄loŋ mbu j̄i b̄i jyâ, b̄è bya mə b̄i bù'u ɻinnu j̄i b̄i aà, b̄è bya mə b̄i ts̄əŋ n̄u jyaa laà; tâ n̄ ka n̄tsȳesə ghuu n̄loŋ ɳgaa yàà.

³ A b̄e b̄i'inè mbə b̄e b̄ii mə Nw̄i à ɳètə waa tsi'i annu n̄ñkoŋ, b̄i'inə gha'asə Nw̄i aa n̄i Azw̄i yi, n̄doritə aa n̄loŋ mə b̄i'inè n̄i b̄e b̄i Kristo aà, kaa wa'a m̄ñtiñ mi'inè aa b̄e n̄i ɻinnu n̄nyā nu l̄è b̄e.

⁴ Ka mə mbə mè tswe n̄i à jàŋ ȳii mə mbə mè k̄i nl̄eø ntìi gha a n̄i ɻjoo n̄nyā n̄u aà. Mbə b̄e b̄i tsu bi t̄sw̄e faa mbi mə bo tswe n̄i nl̄eø ntìi waa n̄i ànnu n̄nyā nu, boŋ mè tsȳatə waa b̄itsim̄.

⁵ A yòŋø n̄òŋsø ȳi'i, b̄i le ɳètə gha aa a noò ȳii mə mè le mbə njwi ji n̄ifwaa aà; mə b̄e ɳù b̄à Israel, m̄fe'e a ɳgw̄e'e nda Benjamin, m̄bə mu baHeber ȳii mə â jwe b̄à Heba aà. A ɳghèe n̄i ànnu nl̄eø ndi'i b̄à Yuda, mè b̄e ɳù bafarisai.

⁶ A ɳghèe n̄i àjàŋ ȳii mə mè le si t̄i n̄i ànnu Nw̄i aa, mə le si tsɔ'c n̄i àkòrə ɳghotə b̄ɔc b̄i Kristo; mbu ɳghèe b̄e n̄i ànnu ɳghirə ɻtsinənnu, a nyonø n̄i ànnu nl̄eø ndi'i Moses, kaa àlò'ò ȳi tsu kaa a le ɳwa'à a nu mè tswe b̄e.

⁷ Ma juù ɻinnu mə i le mbə afu'ù a mbo mè aa, mè l̄ogø mə à n̄i bwyε n̄loŋø Kristo.

⁸ Tsi'i annu n̄ñkonjè, mè l̄ogø njoo tsim̄ j̄ii mə mè tswe n̄i ju aa tsɔ bwyε, n̄loŋ mə a nzi Kristo Yesu Ngànjmà'a ghà, a boŋ n̄tsȳatə njoo tsi'i tsim̄ faa mb̄i. Mè m̄'ø njoo tsim̄ n̄loŋ ɳgaa ȳi, n̄tigø n̄lii n̄i n̄joø tsim̄ tsɔ n̄tsà'à ta tswe n̄i Kristo;

⁹ ɻ boonsø n̄tswe bi'i yu t̄a tâ ɻtsinənnu j̄ii mə

mə ghìrə aa, tâ tsee bə a mbo mĕ lō lō bê, ñyoŋ nàa a j̄im àjàŋ ȳii mə mə lèə ndi'ì Moses aà. Tâ à baŋnə mbə bê a ajàŋ ȳii mə mə n̄iŋ nt̄iì gha a nu Kristo aà; m̄bə itsinənnù j̄ii mə Nw̄i a fa a nj̄im àb̄iint̄iì aà.

¹⁰ Annù ȳii mə mə l̄c̄ aa, à n̄i n̄z̄i Kristo, i tswe ni m̄dà'ì mya mə à tswe ni mu nlonj mə à le nyweenə ni n̄iwo aà. M̄e k̄iì nl̄c̄ n̄i n̄ȳe ñgi'i ya ȳii mə à le nyə aa, i k̄iì bəŋ t̄iḡe bə ts̄o yu i bii n̄iwo n̄iì mə à le ñkwo aà,

¹¹ tà b̄ee mə mânj̄i a tswe ghu m̄e k̄i nyi nyweenə ni n̄iwô yàa ñgaa.

Paul a Gaansə Mitiì̄ mi

¹² Kaa m̄e s̄i l̄c̄ aà ñswoŋə mə m̄e tsw̄e m̄e n̄i ñjoo mà j̄u mə m̄e wa'atə a ntswe n̄i j̄u aà; kaa m̄e wa'ì k̄i nl̄c̄ aà ñswoŋə mə Nw̄i à f̄a'ì m̄e if̄a'ì yi a nu m̄e maŋsə; lâ m̄e gaansə mit̄iì m̄a a ntswe n̄i j̄u ñlonj mə Kristo Yesu à ghìrə m̄e m̄e tâ m̄e b̄e ȳi aà.

¹³ Bìl̄im bâ, kaa m̄e s̄i m̄oὸnt̄e m̄e m̄e yw̄e'è m̄e a adiḡe ȳii m̄e m̄e tswe n̄i ñkwe ñkɔ'ɔ nt̄eə ghu aà; lâ ànnù ȳi fùùr̄e a tswe ghu ȳii m̄e m̄e ghìr̄e, m̄e m̄a'at̄e ìnnù j̄ii m̄e m̄e tsȳa m̄e m̄ma'at̄e a nj̄im aa, ñgaansə n̄i mit̄iì ma mfurit̄e n̄i njoo j̄ii m̄e i tswe a mbii aà.

¹⁴ M̄e kh̄e tsi'ì n̄i mit̄iì ñgh̄ee n̄i a adiḡe ȳii m̄e m̄e t̄e'ë mi'ì ma ghu aà, ta gh̄ee kw̄er̄e miyàr̄inè mi ñgu'u mi afâ'ì m̄iì m̄e Nw̄i a twoŋə nàa m̄e tâ m̄e kɔ'ɔ ñkw̄er̄e, ñtsya aa a j̄im Kristo Yesu aà.

¹⁵ A b̄oŋ m̄e b̄i'inè b̄ii m̄e b̄i kw̄e m̄e, ñtwiŋt̄e m̄iŋgāŋ mi'inè a nu Kristo aa, tâ b̄i'inè tswe ni àm̄oὸnt̄e ma yu. K̄e b̄ee m̄e ñù ts̄u a te'ë ntswe

ghu mə a mòòntə annù yi adàŋ boŋ Nwĩ à ka kii ghìrè ta nì zi.

16 Lâ ànnù yí wè a bə aa mə tâ bi'inè tswe annù yii mə bi'inè tswè mē ni yu aa ntugitə tâ à tinsə.

17 Bìlím bâ, tâ nì yoŋ ɳka ɳye'esə nàa tsō bə bî mɔ'ò, ɳghìrè nî ìnnù jii mə bi'i ghìrê aà; ɳkii nlili nî bê bii mə bi yònè nî ɿbù'ù mìkòrê ji'i aà.

18 Mə swoŋə laà aa, nloŋ mə bè bî mɔ'ɔ bi tswe ghu mə bi ghìrè ìnnù tsō bè bii mə bi bàa atibàŋnè bàŋnè ya yii mə Kristo à le ɳkwo ghu aà. Mè tè'ɛ mē m̄foo nswoŋə annù ma yû a mbo bù, à nì tsî'í yù mə mə kii mbu ɳkwatə nswoŋə nì mìlìàà a mi'i mè aà.

19 A ka yi ki bə a njìm tâ Nwĩ à niŋ isa'a a nu bo, nloŋ mə bo lògə ato'ò yaa laa tsō nwĩ wàà, ñtswoŋə nî nû yàà nloŋ njoo jii mə boŋ i bàŋnè ɳghìrè ni mə tâ àtû yaa ka ndìrə, ñte'ɛ atu yaa nî ɳjoo mbi jù.

20 Lâ ɳghëe nî bi'inè, àla'à yi'inè a tswe aa a aburə, bi'inè yu'utə nî Ngànŷwèènsə yi'inè, Mmà'ambi Yesu Kristo mə tâ à lo ghu nzi.

21 A bə zî, boŋ à ka lògə mìda'a mya mə mi ghìrè nî mə tâ ñjoò tsìm tâ i ka yu'unə nîi aa, i kwensə abɔrìkə nû jî'inè jû tâ i tìgə mbə tsî'í tsō yî ya yii mə i ɳwèènè nî nìfɔ' aa.

4

Adi'itè Paul a mbo bɔɔ bi Kristo

1 Bìlím bâ, wa mè nàŋsə kòŋjè ghuu, ñtiì gha i yø'ètè nî a nyø bù. Ni ghìrè mə tâ ñtiì gha tâ i luu nî nìdorè, nî ki mbə miyàrìnè mi ɳgù'û mā.

Bìsû ba bii mè mè kòŋə aa, nì naŋsə ntəə ntii, n̄swetə m̄iŋgǎŋ muu tâ m̄i tso a nû Mmà'àmbî.

² Mè bu'u mbo a mbo Evodia bo Sentikə mè tâ bo boonsə tâ ànnù yaa tâ à bə yi mɔ'ɔ a nj̄m Mmà'àmbî.

³ Mè bù'û m̄bo a mbo wò, n̄ù àkòrê ghà mè sì fà'a aa, mè ta ò kwetə bâŋgyè ma bû n̄lonj mè bo fa'a bi'ibo a nswoŋə ntoo ȳi n̄sigìnè bi'ibo nì Clement nì bè bi mɔ'ɔ bii mè bi'ibo kii mfa'a, m̄ikǔm myaa mè tswê a mûm àŋwà'ànə ntswéntiì aà.

⁴ Nì ka ndoritə a mum Mmà'àmbî a ŋgòŋ bìndòò b̄itsimè; mè bu ŋkwatə nswoŋ mè ta nì ka ndoritə.

⁵ Nì għirə tâ bè b̄itsim yə mè nì tswa m̄intiì muu, n̄lonj mè nòò nzi Mmà'ambi à tige a bo aà.

⁶ Nì tsuu nû yùù kí wa'a nloŋ annu tsu bē. Nì ka ntsa'atə Nwî nloŋ ŋgòŋ n̄joò tsim jii mè nì lòò aà, mbu'u n̄ m̄bo ghu mbo, m̄fa n̄ mbi'ikə ghu mbo, ŋghirə tâ à zi njoò tsim jii nì lōo ghu mbo aà.

⁷ Ma mùu ajàŋ boŋ m̄bɔɔnè Nwî ȳi mè i tsyàtə mitsyè mi bē aa, i ka għirə tâ m̄intiì muu bo b̄i m̄bɔɔntənnu juu tswe a mum Kristo Yesu.

⁸ Bilim mbâ, ànnù yi nlw̄i ̄injim ȳi mè mè ka nswoŋ a mbo bù aa, a nì mè tâ nì te'e atu yuu n̄ iñnu jii mè i n̄ ànnù n̄iŋkoŋ aà, bo b̄i a nì iñnu jii mè i ku'unə a mbo'ɔtə aà, nì jii mè i tsinə aà, nì jii mè i laa aà, nì jii mè bè kɔŋ aa, bo b̄i nì jii mè i bɔŋ aa; bɛɛ mè ànnù ȳi tsu a te'e ntswe ghu mè a bɔŋ ŋghèè m̄maŋsə, kè ȳi tsu ȳi mè a ku'unə a gha'asə aa, a bɔŋ mè tâ nì ka ŋwa'atə ma yuù ànnù.

9 Nì ka ɳghirə innu tsim jii mə ni yəgə a mbo mə aa, kə jii mə nì Kwèrə a mbo mə, kə jii mə nì yu'u a ntsu mə aà, kə bə jii mə nì yə mə għirə aà. Nì bə ki għirə ma juu innu boj Nẘi yii mə a bɔrisə nî bə aa boj à ka tswe bu bo.

Paul a fa miya a mbo baFilipia ni njoo jii mə bo le mfa għu mbo aà.

10 Mə naŋsə ndoritə tsi'i siginè a mûm Mmà'ambi nloj mə, ka mə àgha'ā a sà'ā mə a ajàñ yii mə nì le si lòò a ɳkwetə mə aa, nì tswè mə ni mânji a ɳkwetə mə tsitsōj. Tsi'i ànnu nikkonjè, nì le si wa'atə nàâ, lâ kaa wa'ā a ajàñ yii mə mbə nì tsyā ɳkwetə għa għu aa bæjnè nzi.

11 Kaa mə sì laa swoj aa nloj mə àyoò tsu a we'e a mbo mə bə. Mə yəgə mə nzi a ɳkwerə ɳgħej iżznu tsim jii mə i fè'è a nu mə aa nì nidorè,

12 Mə zi nnsigħisô ibbiñu għa a nsye, ɳki nzi a tswe a noò yii mə njoo i għa'a a mbo mə aà. A te'è i bə bə mə akə boj mə yəgə mə nzi a tswe nì njoo ji għa'ā ɳgħa'a, ɳki nzi a ntswe nì njii. Mə zi nntswe a noò yii mə nndâ ī luu nì njoo bo bì a noò yii mə nndâ ī yòo aà.

13 Mbə mə tse għirə innu tsim a njem yu wa yii mə a fa nî mieddà'ā a mbo mə aà.

14 Lâ a kī bōj mə nì kī ɳkwetə għa a noò yii mə mə kī tswe nî ɳgi'i aà.

15 Bù baFilipi, itu ibbiñu għuu, nì zi mə a ajàñ yii mə mə le nlòginè ɳka nsworjə nî ntoo yi nsegħinè yu aà, a noò wa mə mə le ɳka nlo Macedonia aa, kaa ɳgħot ħad-danw yihha dàj kaa ī le ɳwa'ā għu tswe mə ī le mbiib mə bo ka kī fa nî

ñjoo a mbo mè, kè kii kwerə nì ñjoo a mbo mè, ntsyatə ghuu.

16 Nloŋ mə, ḡhəe bə a nì noò wa yii mə mè le ntswe a Tesalonika aa, nì le ntoo njoo a mbo mè a ḡgaa jii ghà'atè, ḡkwetə gha ghu.

17 Kaa sì bə aa bə mə mə wii ñlco nì ñjoo jya jii mə nì fa nì a mbo mè aa bə, àyoo yii mə mə bàŋnè ñlco aa, à nì mbɔonə yii mə nì ḡkwerə ghu ḡku'usə nì ibɔŋ yii mə i kuu nì abàa bù ñloŋə akwetə yii mə nì fa nì a mbo mè aà.

18 Wâ ñjoo jya jii mə nì kì too a mbo mè aa, i kì bùrə ḡha'a ntsyatə a jàŋ yii mə mè kì si lòò aà. Wa mè si ayoo dàŋ bu mboŋə nloŋ mə mè kwerê ñjoo jya jii mə nì kì tòò Epafroditus mə tâ à zi mfa a mbo mè aà. I bə aa njoo mmà'anwii jii lùmtə, m̄bə njoo ntɔo mmà'a Nwii jii mə i ku'unə, mbɔŋ a nu Nwii aà.

19 Nwîŋgòŋ ghà à tswe nì àfù'u a burè ḡha'a kaa wa'ā a nswonə bə, a ka fa njoò tsim jii mə nì boŋə aa a mbo bù a njim Kristo Yesu.

20 Tâ b̄i'inè ka gha'asə nî Nwîŋgòŋ Taà yî'inè a ḡgòŋ b̄inòò b̄i tsim, ñlwi'i nîkoŋè. Amen.

Atsà'atè yi nlwi'i njim

21 Tsà'atè nì b̄i Nwî bitsim a mum Kristo Yesu. Bîfim bi'inè bii mə b̄i'ibo tswe faà aa, bo kì ntsà'atè ghuu.

22 Bè b̄i Nwî bi tsim bi tsà'atè ghuu, bya bii mə b̄i tswe a ndùgə Kaisa aa bo naŋsə ntsà'atè ghuu.

23 Tâ ibɔŋ Mmà'ambî Yesu Kristo tâ i tswe a mbo bù.

Bafut

**Bafut: Ntoò Kristo yî Nsigìnè: mìkàà yî mfiì New
Testament**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bafut

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

5d039b4a-c9a1-50b1-8a61-176cf48aa271